

ПРОТОКОЛ № 2
засідання Робочої групи з покращення системи митно-тарифного регулювання
та торговельного захисту Ради з міжнародної торгівлі
(далі –робоча група)

м. Київ

28 січня 2019 року

на засіданні головував: директор департаменту торговельного захисту Сидорук Н. Є.

присутні: Цимбал В. А., Юшук О.О., Козленко Ю. А., Шульга О. В., Омельченко О. Л., Зінковський С. В., Мазур А. І., Жовтуха О.В., Ніколаєва І.М., Паламар І. О., Романовський О. В., Календер О. С., Гавриленко Н. М.

Порядок денний:

1. Актуалізація складу робочої групи з покращення системи митно-тарифного регулювання та торговельного захисту.
2. Стан виконання Плану діяльності робочої групи з покращення системи митно-тарифного регулювання та торговельного захисту на 2018 рік.
3. Обговорення та затвердження рекомендацій щодо покращення інституційної спроможності та ефективності процедур захисту інтересів українських товаровиробників на зовнішніх ринках.
4. Обговорення плану діяльності робочої групи з покращення системи митно-тарифного регулювання та торговельного захисту на 2019 рік.

1. СЛУХАЛИ:

Сидорук Н. Є. повідомила про звернення від підприємств та організацій (торговельних представництв, юридичних компаній, асоціацій) щодо включення до складу робочої групи їх зацікавлених представників.

Членами робочої групи були обговорені можливі варіанти оптимізації складу робочої групи з метою конструктивного прийняття рішень з питань, які відносяться до компетенції зазначеної Робочої групи, зокрема доцільність залучення до роботи представників компетентних державних органів влади Мінфіну та ДФС.

За результатами обговорення, було вирішено направити запити до Мінфіну та ДФС щодо надання пропозицій для включення до складу робочої групи з покращення системи митно-тарифного регулювання та торговельного захисту Ради з міжнародної торгівлі уповноважених представників відповідних державних органів влади, а також звернення до Міністерства аграрної політики та продовольства України та Державного агентства рибного господарства України щодо подання однієї кандидатури, представника органу державної влади, який матиме повноваження приймати рішення з питань, що відносяться до компетенції робочої групи.

Членами робочої групи одноголосно було прийнято рішення залучати зацікавлених фахівців підприємств та організацій до розгляду окремих питань з реалізації завдань робочої групи з покращення системи митно-тарифного регулювання та торговельного захисту Ради з міжнародної торгівлі на громадських засадах в якості експертів, відповідно до пункту 7 Положення про Раду з міжнародної торгівлі, затвердженого

постановою Кабінету Міністрів України від 04.07.2017 року № 455.

Оновлений проект складу робочої групи з покращення системи митно-тарифного регулювання та торговельного захисту (що додається) було вирішено подати для розгляду на засіданні Ради з міжнародної торгівлі з метою його затвердження.

2. СЛУХАЛИ:

Козленко Ю. А. проінформував про загальний стан виконання Плану діяльності робочої групи з покращення системи митно-тарифного регулювання та торговельного захисту у 2018 році (далі - План).

Членами робочої групи були обговорені конкретні кроки виконання кожного із завдань, визначених Планом.

Під час обговорення Цимбал В. А. повідомив про виконання фахівцями департаменту доступу до ринків та взаємодії з СОТ Мінекономрозвитку завдань 3 та 4 Плану щодо покращення системи митно-тарифного регулювання, а саме розроблення та внесення в установленому порядку на розгляд Уряду та до Верховної Ради України відповідних законопроектів, а також проведеної роботи щодо диверсифікації економічних зв'язків України, з урахуванням національних інтересів у торговельно-економічній сфері. Зокрема було зазначено, що під час проведення переговорів щодо укладання угод про вільну торгівлю дії спрямовувались на досягнення поглибленої лібералізації доступу до ринків товарів країн із урахуванням пропозицій бізнесу та поточної економічної ситуації в Україні.

Сидорук Н. Є. повідомила що на виконання завдання 2 Плану фахівцями департаменту торговельного захисту Мінекономрозвитку, враховуючи пропозиції надані проектом технічної допомоги USAID, підготовлено інформаційно-аналітичні матеріали щодо оцінки інституційної спроможності та ефективності процедур захисту інтересів українських товаровиробників на зовнішніх ринках та рекомендації щодо покращення роботи за вказаним напрямом. Також голова робочої групи звернулась до членів з проханням долучитися до роботи із виконання завдання 1 Плану та надати пропозиції щодо розробки у 2019 році проектів порядку захисту конфіденційної інформації у рамках проведення розслідувань, а також порядку ознайомлення з матеріалами справи у рамках проведення розслідувань.

За результатами обговорення, членами робочої групи було вирішено одногосно вважати завдання 2, 3, 4 Плану виконаними у 2018 році, а виконання завдання 1 Плану продовжити у 2019 році.

3. СЛУХАЛИ:

Сидорук Н. Є. повідомила про необхідність посилення інституційної спроможності представлення та захисту інтересів вітчизняних виробників та експортерів на світових ринках, а тому запропонувала для обговорення та затвердження рекомендації щодо покращення інституційної спроможності та ефективності процедур захисту інтересів українських товаровиробників на зовнішніх ринках.

За результатами обговорення членами робочої групи було прийнято рішення погодити рекомендації щодо покращення інституційної спроможності та ефективності процедур захисту інтересів українських товаровиробників на зовнішніх ринках та подати для розгляду на засіданні Ради з міжнародної торгівлі з метою їх затвердження. Крім того, членами робочої групи одногосно була підтримана пропозиція відносно включення до плану діяльності робочої групи на 2019 рік завдання щодо підготовки рекомендацій до наповнення брошури та електронної бази для експортерів.

4. СЛУХАЛИ:

Сидорук Н. Є. було запропоновано до розгляду та обговорення членами робочої групи завдання до плану діяльності робочої групи з покращення системи митно-тарифного регулювання та торговельного захисту Ради з міжнародної торгівлі на 2019 рік.

Під час обговорення завдань плану діяльності на 2019 рік членами робочої групи було висловлено окремі пропозиції щодо включення до річного плану діяльності на 2019 рік додаткових завдань та редакційного коригування змісту запропонованих до розгляду завдань. Зокрема, було запропоновано включити до плану роботи на 2019 рік завдання щодо опрацювання питання лібералізації доступу до українського ринку товарів легкої промисловості в рамках переговорного процесу з укладення Угоди про вільну торгівлю з Турецькою Республікою.

Доопрацьований з урахуванням пропозицій і зауважень членів робочої групи план діяльності робочої групи на 2019 рік прийнято на засіданні робочої групи (додається).

На цьому засідання було закрито.

Додатки: на арк.

Директор департаменту торговельного захисту, Голова робочої групи з покращення системи митно-тарифного регулювання та торговельного захисту Ради з міжнародної торгівлі

Наталія СИДОРУК

СКЛАД

Робочої групи з покращення системи митно-тарифного регулювання та торговельного захисту при Раді з міжнародної торгівлі

1. СИДОРУК
Наталія Євгенівна – Директор департаменту торговельного захисту Мінекономрозвитку,
голова робочої групи
2. МАЗУР
Алла Іванівна – Начальник управління регіональних та преференційних торговельних угод департаменту доступу до ринків та взаємодії з СОТ Мінекономрозвитку,
заступник голови робочої групи
3. МАХІНОВА
Анжела Михайлівна – Голова Робочої групи з питань міжнародної торгівлі Американської торговельної палати в Україні, ТОВ “Юридична фірма Саєнко Харенко”,
заступник голови робочої групи
4. КАБАНОВ
Іван Павлович – Начальник відділу економічного аналізу, планування та статистики Управління з питань державної власності, економічного розвитку та державних закупівель Держрибагентства
5. КАЛЄНДЕР
Ольга Сергіївна – Начальник відділу державної політики експорту департаменту розвитку експорту Мінекономрозвитку
6. КАПШУК
Степан Павлович – Генеральний директор Асоціації «Укроліяпром»
7. КРИКУН
Руслан Петрович – Начальник відділу використання лісових ресурсів Держлісагентства

8. КРИЛОВА
Наталія Олександрівна – Завідувач відділу Головного департаменту з питань економічної політики Адміністрації Президента України
9. МЕЛЬНИК
Олена Володимирівна – Заступник начальника управління співробітництва є Європейським союзом – начальник відділу торговельного співробітництва, аналізу та прогнозування департаменту міжнародного торговельно-економічного співробітництва та європейської інтеграції Мінекономрозвитку
10. ОМЕЛЬЧЕНКО
Олена Леонідівна – Голова Робочої групи з питань зовнішньої торгівлі Американської торговельної палати в Україні, Юридична фірма “Ілляшев та Партнери”
11. ПАЛАМАР
Ірина Олександрівна – Голова Асоціації тваринників України
12. РОМАНОВСЬКИЙ
Олександр Володимирович – Директор департаменту міжнародного співробітництва Мінагрополітики
13. ЧЕРНИХ
Олександр Олександрович – Директор департаменту промислової політики Мінекономрозвитку
14. ШУЛЬГА
Олександр Васильович – Перший секретар Управління економічного співробітництва МЗС
15. ЮЩУК
Олена Олегівна – Начальник відділу захисту інтересів вітчизняних товаровиробників на зовнішніх ринках департаменту торговельного захисту Мінекономрозвитку.

**Річний план діяльності
робочої групи з покращення системи митно-тарифного регулювання та
торговельного захисту на 2019 рік**

№	Зміст завдання плану діяльності на 2019 рік
1.	Підготовка рекомендацій щодо удосконалення механізму використання інструментів торговельного захисту, зокрема підготовка пропозицій стосовно проектів порядку захисту конфіденційної інформації у рамках проведення розслідувань, а також, порядку ознайомлення з матеріалами справи у рамках проведення розслідувань
2.	Підготовка рекомендацій до наповнення брошури та електронної бази для експортерів з детальною інформацією для експортерів щодо реагування у разі застосування інструментів торговельного захисту на зовнішніх ринках
3.	Підготовка рекомендацій щодо удосконалення митно-тарифного регулювання ввезення на митну територію України сировинних товарів, які не виробляються в Україні та використовуються для виготовлення кінцевої продукції, за умови надходження відповідних пропозицій і належного економічного обґрунтування від зацікавлених товаровиробників (суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності) та/або профільних центральних органів виконавчої влади.
4.	Розглянути питання лібералізації доступу до українського ринку товарів легкої промисловості в рамках переговорного процесу з укладення Угоди про вільну торгівлю з Турецькою Республікою

<p>виконавчої влади.</p>	<p>Також департаментом підготовлено проект Закону України “Про внесення змін до Митного тарифу України, встановленого Законом України “Про Митний тариф України”, щодо ставок мита на пряжу”, яким пропонується знизити пільгову ставку ввізного мита на пряжу.</p> <p>Прийняття Законопроекту сприятиме забезпеченню вітчизняних підприємств легкої промисловості необхідною сировиною; розвитку в Україні підприємств поглибленої переробки первинної сировини для з виготовлення одягу, взуття, текстильних виробів, у тому числі військового; зростанню конкурентоспроможності вітчизняної продукції тощо.</p> <p>Законопроект 06.12.2018 схвалено на засіданні Урядового комітету з питань економічної, фінансової та правової політики, розвитку паливно-енергетичного комплексу, інфраструктури, оборонної та правоохоронної діяльності та винесено на розгляд Кабінету Міністрів України.</p>
<p>4</p> <p>Підготовка рекомендацій щодо розробки механізму публічно-приватних консультацій при проведенні переговорів щодо укладання угод про вільну торгівлю (враховуючи досвід іноземних країн)</p>	<p>Виконано</p> <p>У 2018 році відповідно до Плану пріоритетних дій Уряду на 2018 рік, затвердженого розпорядженням КМУ від 28.03.2018 № 244-р та Експортною стратегією України: Дорожньою картою стратегічного розвитку торгівлі на період 2017 – 2021 років, затвердженою розпорядженням КМУ від 27.12.2017 № 1017-р, з метою диверсифікації економічних зв'язків України, з урахуванням національних інтересів у торговельно-економічній сфері, було сконцентровано увагу на переговорах з укладення угод про вільну торгівлю (далі – УВТ) з Турецькою Республікою, Державою Ізраїль.</p> <p>У процесі переговорів із укладення УВТ дії спрямовувались на досягнення поглибленої лібералізації доступу до ринків товарів країн із урахуванням пропозицій бізнесу та поточної економічної ситуації в Україні.</p> <p>При цьому, в процесі переговорів при формуванні позиції української сторони щодо доступу до ринків сільськогосподарських товарів використовувався механізм взаємодії і консультацій з Мінагрополітики, як головним органом у системі ЦОВВ з питань формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері сільського господарства, а при формуванні позиції щодо доступу до ринків промислових товарів – з провідними українськими асоціаціями, таких як “Укрметалургпром”, “Укрлегпром”, “Мобілізервпром”, “Укравтопром”, “Асоціація гнучкого пакування” тощо, а також Федерацією роботодавців України.</p> <p>Завдання щодо постійної взаємодії з бізнесом для делегації України також внесені до відповідних директив щодо переговорів із укладення УВТ.</p> <p>Разом із цим, відомості, які містяться в документах, що складають переговорну позицію України, або можуть мати безпосередній вплив на репутацію та авторитет держави у відносинах з міжнародними партнерами, становлять службову інформацію згідно з наказом Міністерства розвитку від 22.12.2017 № 1860.</p> <p>На даний час переговори з укладення УВТ з Державою Ізраїль завершено. Наразі урядами обох країн здійснюються необхідні внутрішньодержавні процедури для підготовки Угоди до</p>

підписання. Зокрема, розпорядженням КМУ від 21.11.2018 № 893 схвалено проект УВТ між КМУ та Урядом Держави Ізраїль і уповноважено Першого віце-прем'єр-міністра України - Міністра економічного розвитку і торгівлі С. Кубіва підписати зазначену Угоду. Проведено десять раундів офіційних переговорів та шість додаткових зустрічей експертів з укладення УВТ між Урядом України та Урядом Турецької Республіки. На даному етапі узгодження умов доступу до ринків товарів обох країн триває.

СХВАЛЕНО

на засіданні Робочої групи з
покращення системи митно-тарифного
регулювання та торговельного захисту
28 січня 2019 року

**Оцінка інституційної спроможності
відділу захисту інтересів вітчизняних товаровиробників на
зовнішніх ринках департаменту торговельного захисту
Міністерства економічного розвитку та торгівлі
та рекомендації щодо покращення його функціонування**

**КИЇВ
2019**

ЗМІСТ

ВСТУП

1. Відділ захисту інтересів вітчизняних товаровиробників на зовнішніх ринках та заходи торговельного захисту щодо України на зовнішніх ринках
 - 1.1. Заходи торговельного захисту щодо України на зовнішніх ринках
 - 1.2. Відділ захисту інтересів вітчизняних товаровиробників на зовнішніх ринках: завдання, функції, ресурси
 - 1.2.1. Завдання та функції відділу
 - 1.2.2. Людські ресурси
 - 1.2.3. Інші ресурси (фінансові, приміщення та інше).....
 - 1.2.4. Поширення інформації, що стосується діяльності відділу
 - 1.2.5. Робочі процедури
2. Огляд функціонування аналогічних підрозділів в інших країнах
 - 2.1. Європейський Союз
 - 2.2. Мексика
 - 2.3. Сполучені Штати Америки
3. Оцінка відділу захисту зовнішнього ринку та рекомендації
 - 3.1. Завдання та функції
 - 3.2. Людські ресурси
 - 3.3. Поширення інформації, що стосується діяльності відділу
 - 3.4. Стандартизація та вдосконалення робочих процедур

ВСТУП

У частині I цього документу представлена інформація, що стосується Підрозділу, а також інформація щодо застосування інструментів торговельного захисту відносно українських товарів.

Частина II представляє вибірккову інформацію про аналогічні підрозділи в ЄС, Мексиці та США. З урахуванням інформації, представленої в частинах I та II надано рекомендації щодо покращення роботи Підрозділу, що представлено у частині III.

Рекомендації розроблено, в тому числі, за підтримки програми технічної допомоги проекту з торговельної політики Агентства США з міжнародного розвитку (USAID).

Основні рекомендації щодо покращення роботи Підрозділу:

З точки зору завдань та функцій:

1. Розширити функціональну діяльність шляхом залучення до більш активної участі в роботі СОТ, в тому числі в рамках роботи відповідних комітетів СОТ, та залучення до процедур врегулювання суперечок СОТ, де Україна виступає третьою стороною.
2. Посилити заходи щодо співпраці, консультування та координації з іншими державними органами та приватним сектором в рамках відповідних процедур торговельного захисту.

З точки зору людських ресурсів:

3. Підвищувати кваліфікацію існуючих працівників Підрозділу, в тому числі шляхом участі працівників Підрозділу у тематичних тренінгах з питань торговельного захисту та, за можливості, залучити більшу кількість кваліфікованих працівників до роботи Підрозділу.

З точки зору робочих процедур:

4. Розробити відповідний посібник процедур, які виконують співробітники відділу в рамках розслідувань торговельного захисту.
5. Розробити електронну базу даних, де будуть зберігатися всі матеріали, пов'язані з роботою Підрозділу, та довідкова інформація щодо участі Підрозділу у розслідуваннях. Зокрема, за можливості, залучити міжнародну технічну допомогу для розробки відповідного програмного забезпечення.

З точки зору публічного оповіщення:

6. Підготувати та опублікувати на веб-сайті Мінекономрозвитку брошуру з детальною інформацією для експортерів щодо реагування у разі застосування інструментів торговельного захисту на зовнішніх ринках.

1. ВІДДІЛ ЗАХИСТУ ІНТЕРЕСІВ ВІТЧИЗНЯНИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ НА ЗОВНІШНІХ РИНКАХ ТА ЗАХОДИ ТОРГОВЕЛЬНОГО ЗАХИСТУ ЩОДО УКРАЇНИ

1.1. Заходи торговельного захисту щодо України на зовнішніх ринках

Станом на кінець грудня 2018 року щодо української продукції на зовнішніх ринках діють 34 антидемпінгових і 3 захисних заходи (з них 2 попередніх), зокрема в таких країнах і економічних угрупованнях як США, ЄС, Євразійський економічний союз, Канада, Мексика, Таїланд, Тайвань, Індія, Індонезія, Бразилія, Єгипет, Корея, Пакистан, Туреччина, а також додаткове мито у США щодо сталевих продукції (25%).

Проводиться:

- 1 антидемпінгове розслідування щодо імпорту оцинкованого прокату (ЄАЕС),

- 5 переглядів антидемпінгових заходів щодо імпорту безшовних труб (ЄС), гарячекатаного прокату (Індонезія), гарячекатаного обрізного прокату з вуглецевої та низьколегованої сталі (Канада), феросилікомарганцю (Мексика), прокату плоского (Бразилія);

- 5 захисних розслідувань щодо імпорту металопродукції до Канади, арматури до Колумбії, сталевих продукції до ЄС, металопродукції до Туреччини та металопрокату до ЄАЕС.

Наразі ряд країн застосовує інструмент захисних заходів щодо сталевих продукції. За своєю природою захисні заходи охоплюють імпорт з усіх країн, включаючи Україну, та відтак зачіпають інтереси України, зокрема українських виробників/експортерів товарів, які підпадають під розслідування. Проте, оскільки Україна розглядається багатьма країнами-членами як країною, що розвивається, в деяких випадках захисні заходи проти українських товарів не застосовуються, відповідно до Статті 9 Угоди про захисні заходи.

Третім і останнім інструментом торговельного захисту є компенсаційні заходи. Дотепер щодо України проводилися лише два таких розслідування, які були припинені без застосування заходів.

1.2. ВІДДІЛ ЗАХИСТУ ІНТЕРЕСІВ ВІТЧИЗНЯНИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ НА ЗОВНІШНІХ РИНКАХ: ЗАВДАННЯ, ФУНКЦІЇ, РЕСУРСИ

1.2.1. Завдання та функції відділу

Головним завданням Підрозділу є захист інтересів України та українських виробників-експортерів, які потрапили під дію торговельних обмежень, що перешкоджають доступу товарів на зовнішній ринок.

Підрозділ утворено більше 15 років тому, він виконує такі функції:

- проведення аналізу та підготовка позиційних документів, коментарів, представлення позиції Української сторони, а також участь у слуханнях в рамках проведення торговельних розслідувань на зовнішніх ринках;
- співпраця з українськими виробниками в рамках розслідувань щодо застосування іншими країнами інструментів торговельного захисту відносно імпорту українських товарів;
- супроводження розслідувань з метою забезпечення дотримання законних прав та інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України;
- підготовка пропозицій щодо шляхів забезпечення ефективного захисту економічних інтересів України;
- підготовка документів та виступів для участі у засіданнях відповідних комітетів СОТ;
- співпраця з відповідними органами державної влади України;
- участь у нарадах, угодах про ЗВТ у частині, що стосується торговельного захисту;
- проведення антидискримінаційних розслідувань: аналіз порушень прав українських експортерів внаслідок обмежень доступу до ринку, встановлених іншими країнами, підготовка звітів з даного питання.

Виконання функцій Підрозділу передбачає, в основному, підготовку письмових матеріалів та проведення усних консультацій. Для отримання даних, необхідних для підготовки вищезгаданих письмових матеріалів та консультацій, Підрозділ звертається до інших державних органів, підприємців та інформації розміщеної в Інтернет.

Підрозділ активно працює як до початку, так і під час проходження всіх етапів антидемпінгових, компенсаційних та захисних розслідувань. На першому етапі Підрозділ інформує українських виробників про початок розслідування та надає наявні інформаційні матеріали, отримані за повідомленням іноземної держави. У разі проведення компенсаційного розслідування Підрозділ ініціює проведення консультацій. Етап, що передує розслідуванню, проходить без зовнішньої підтримки. На стадії проведення розслідування відсутня якась певна фіксована, стандартна стратегія захисту. Після оцінки усіх фактів та за

результатами спілкування з виробниками- експортерами департамент визначає цю стратегію.

Консультації, координація та співпраця з іншими державними органами: Підрозділ взаємодіє головним чином з Міністерством закордонних справ та з українськими посольствами. Ця взаємодія відбувається з метою подання письмових матеріалів або виступів у слуханнях.

Консультації, координація та співпраця з вітчизняними виробниками:

Підрозділ постійно співпрацює з виробниками під у ході проведення антидемпінгових, компенсаційних, захисних та антидискримінаційних розслідувань. Як правило, співпраця починається коли Підрозділ інформує українського виробника про можливе порушення відповідного розслідування. Підрозділ не має бази даних вітчизняних виробників, однак, враховуючи те, що об'єктом розслідувань є, як правило, одна й та ж продукція (сталеві вироби, мінеральні добрива, феросплави тощо) Підрозділ активно співпрацює з виробниками цієї продукції.

Підрозділом встановлено обмежену кількість робочих відносин з іншими еквівалентними виконавчими органами в третіх країнах.

1.2.2. Людські ресурси

Для виконання вищезгаданих функцій, станом на кінець 2018 р. у складі Підрозділу працюють 4 фахівці, включаючи керівника Підрозділу. Починаючи з 2014 року кількість працівників коливалась від 2 до 3 робітників. Протягом 2014 - 2016 роком до підрозділу прийшло 7 працівників, а звільнилося 5. Деяка стабільність була досягнута в 2017-2018 рр.

З точки зору професій у Підрозділі існує суміш спеціальностей. В даний час у Підрозділі працюють службовці з юридичною, економічною та дипломатичною освітою.

1.2.3. Інші ресурси

Приміщення, виділені для Підрозділу, аналогічні приміщенням, у яких працюють фахівці інших підрозділів міністерства. Працівники мають організоване робоче місце для виконання своїх обов'язків.

Незважаючи на те, що ІТ-обладнання не є найновішим, фахівці, які працюють в Підрозділі, мають комп'ютери та інше стандартне ІТ-обладнання та необхідне програмне забезпечення, а також доступ до Інтернет.

1.2.4. Оприлюднення інформації, що стосується діяльності відділу

Веб-сайт МЕРТ містить розділ, присвячений торговельному захисту та інформацію щодо захисту вітчизняних виробників на зовнішніх ринках (<http://www.me.gov.ua/Tags/DocumentsByTag?lang=uk-UA&id=427e7aff-0d23-4ab6-b6d6-b85fabde76ff&tag=ObmezhuvalniZakhodiSchodoTovarivPokhodzhenniamZUkrainiNaZovnishnikhRinkakh>).

Інформація містить перелік чинних обмежувальних заходів щодо українських товарів, перелік поточних розслідувань, які проводяться щодо української продукції, повідомлення для українських експортерів, а також довідкові матеріали (довідкова інформація щодо захисту торгових інтересів на зовнішніх ринках у деяких країнах (Бразилія, ЄАЄ, Індія, Мексика та США) та буклет з рекомендаціями для українських експортерів під час розслідувань на зовнішніх ринках). Інформація щодо обмежувальних заходів відносно українських товарів на зовнішніх ринках постійно оновлюється.

1.2.5. Робочі процедури

Перелік обов'язків закріплених за кожним працівником Підрозділу затверджено у посадовій інструкції. Проте, Підрозділ не має внутрішньої інструкції стосовно процедур розслідування.

Підрозділ не має електронної бібліотеки для збереження інформації, що стосується кожного розслідування. Файли зберігає працівник, відповідальний за розслідування.

2. ОГЛЯД ФУНКЦІОНУВАННЯ АНАЛОГІЧНИХ ПІДРОЗДІЛІВ В ІНШИХ КРАЇНАХ

В якості орієнтирів були обрані три країни: ЄС, США та Мексика.

2.1. Європейський Союз

Підрозділ Н.5 (DG Trade) відповідає за надання допомоги експортерам ЄС, які підпадають під розслідування щодо торгівлі на зовнішніх ринках. Цей Підрозділ має 6 посадових осіб (за підтримки секретаря), безпосередньо відповідальних за надання допомоги державам-членам ЄС, а також компаніям¹ ЄС. Їх очолює керівник/заступник начальника відділу, який працює, в тому числі в даному напрямку. Окремий підрозділ (Н1) відповідає за торговельні відносини в СОТ, тобто, серед іншого, представляє позицію ЄС щодо торговельних

¹ <http://europa.eu/whoiswho/public/index.cfm?fuseaction=idea.hierarchy&nodeID=3419426&lang=en>

розслідувань на зовнішніх ринках у відповідних органах СОТ. Роль Європейської Комісії полягає у активному втручанні, у разі необхідності, для вирішення системних питань, виявлених у справі, та забезпечення відповідності до норм СОТ.

Функції - підрозділ Н.5:

- моніторинг ходу проведення розслідувань торговельного захисту, започаткованих проти ЄС чи її держав-членів;
- безпосередня участь у розслідуваннях, у якості зацікавленої сторони, зокрема надання письмових коментарів та участь у слуханнях з метою вирішення системних питань, які виникають у практиці проведення розслідувань торговельного захисту третіми країнами та забезпечення їх відповідності до Угод СОТ (або положенням регіональних торговельних угод, де це застосовується);
- взаємодія з іншими Директоратами Комісії з метою, наприклад, підготовки відповідей на антисубсидійні запитальники;
- надання допомоги та консультування національних органів ЄС та зацікавлених виробників ЄС, які мають відношення до розслідування;
- публікація інформації про поточні розслідування і заходи та щорічний звіт щодо застосування інструментів торговельного захисту країнами, що не є членами ЄС;
- сприяння дисципліні та прагнення до того, щоб країни, які входять до ЄС, дотримувалися своїх зобов'язань в рамках СОТ під час двосторонніх зустрічей та консультацій.

Дії Комісії у справах узгоджуються з зацікавленими експортерами.

Загалом, існує близько 150 заходів, що діють на зовнішніх та впливають на експорт ЄС. Комісія здійснює моніторинг та бере участь у приблизно 100 таких розслідувань на рік.

Під загальною вкладкою веб-сайту DG Trade "Торговельний захист" є сторінка, присвячена "Обмеженням щодо експорту з ЄС (<http://ec.europa.eu/trade/policy/accessing-markets/trade-defence/actions-against-exports-from-the-eu/>). Ця сторінка підсумовує діяльність DG Trade щодо застосування інструментів торговельного захисту щодо експорту ЄС. Крім того, вона містить довідник для експортерів ЄС, а також посилання на базу даних про розслідування (поточні або завершені) щодо експорту товарів ЄС. По кожному розслідуванню надається стандартний пакет інформації. Він також містить довідкову інформацію про системи торговельного захисту в 13 країнах, включаючи Україну (див., наприклад, http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2010/september/tradoc_146666.pdf). Нарешті, на сторінці також містяться щорічні звіти про діяльність та результати діяльності DG Trade.

Джерело: http://trade.ec.europa.eu/actions-against-eu-exporters/cases/case_details.cfm?id=10690&scoun=all&sprod=all&sinst=all&sinitt=2015&scinv=all&statt=all&smeas=all&search=ok&sta=1&en=20&page=1&c_order=init&c_order_dir=Down

Контактні дані, включаючи електронну пошту, є загальнодоступними на веб-сайті Комісії.

2.2. Мексика

При органі, що проводить розслідування - Unidad de Practicas Comerciales Internacionales (UPCI), під керівництвом Міністерства економіки, діє Директорат, що відповідає за міжнародну допомогу. Відповідно до Закону про зовнішню торгівлю Директорат надає технічну та правову допомогу мексиканським виробникам, на яких поширюються торговельні розслідування, що проводяться на зовнішніх ринках іноземними країнами. У Директораті працюють 4 працівники, які надають таку допомогу. Крім того, міжнародна допомога також є компетенцією Генерального Директорату, відповідального за розслідування демпінгу та субсидій. Нарешті, окрема дирекція відповідає за міжнародні торговельні суперечки у сфері торговельного захисту, а Представництво Мексики у СОТ (м. Женева) має фахівця Міністерства економіки, який опікується питаннями торговельного захисту.

Роль і функції Директорату з міжнародної допомоги:

- щоденний моніторинг діяльності органів третіх країн, а також нотифікації, подані до СОТ, з метою виявлення будь-яких процедур або заходів, які можуть вплинути на експортні інтереси Мексики;
- за наявності таких процедур або заходів Директорат негайно повідомляє мексиканських виробників та пропонує їм допомогу;
- інформувати мексиканських виробників та попереджувати про можливий початок розслідувань, проходження процедури розслідування та прийняті рішення;
- підготовки та подання письмових повідомлень та виступів на слуханнях для захисту інтересів мексиканських експортерів;
- надавати консультативну допомогу експортерам щодо підготовки відповідей на запитальників, а також під час проведення перевірок на місцях.

Подібно до Комісії, дії Директорату спрямовані на забезпечення дотримання іноземними органами прав і вимог, закріплених у відповідних угодах СОТ (і, де це можливо, регіональних торговельних угодах).

На веб-сайті UPCI є сторінка присвячена міжнародній допомозі, де оприлюднюються конкретна інформація щодо експорту мексиканських товарів та інтересів мексиканських експортерів. UPCI опублікував довідник для допомоги експортерам, які підпадають під зовнішньоторговельні розслідування, що містить розділ про допомогу, надану UPCI.

2.3. Сполучені Штати Америки

Допомога американським експортерам, які підпадають під розслідування забезпечується працівниками Служби з заходів торговельного захисту (Trade

Remedies Compliance Staff або TRCS) - підрозділу, створеного в 2001 році в Управлінні міжнародної торгівлі Міністерства торгівлі. TRCS допомагає американським компаніям, які стикаються з потенційними перешкодами щодо доступу на ринки інших країн через дію обмежувальних торговельних заходів на зовнішньому ринку, шляхом консультування та надання процесуальної інформації. До діяльності TRCS залучено значні ресурси, в тому числі, деякі з яких - за кордоном. Окрім TRCS за консультування американських компаній, на яких поширюються антисубсидійні розслідування відповідає Управління контролю за субсидіями, а також Управління міжнародної торгівлі Міністерства торгівлі.

• Торговельний представник США (USTR) представляє США у СОТ з питань торговельного захисту, а також врегулювання торгових суперечок.

Роль та функції TRCS:

- аналіз глобального використання інструментів торговельного захисту;
- попередження американських компаній про торговельні розслідування та захист їх прав у відповідних справах;
- консультування та надання процесуальної інформації американським компаніям;
- моніторинг усіх заходів торговельного захисту у зовнішній торгівлі, які впливають на експорт США, регулярно оновлюючи перелік таких заходів на своїй веб-сторінці;
- аналіз законів, політики та практики інших країн щодо торговельного захисту, з метою дотримання правил СОТ;
- допомога USTR у вирішенні таких проблем у СОТ шляхом обміну інформацією про заходи та моніторинг таких заходів в іноземних країнах;
- проведення двосторонніх зустрічей з іноземними органами розслідувань.

TRCS розповсюджує інформацію про діючі торговельні обмеження серед усіх зацікавлених урядових відомств і відіграє центральну та активну роль щодо координації цієї роботи.

TRCS бере участь у приблизно 100 розслідувань на рік, що проводяться країнами світу.

Веб-сайт США містить сторінку, присвячену TRCS (<http://enforcement.trade.gov/trcs/index.html>).

Ця сторінка містить, серед іншого, оновлений список розслідувань та діючих заходів торговельного захисту, а також інші матеріали, такі як законодавство основних торговельних партнерів та перелік корисних ресурсів з ключових експортних ринків (<http://enforcement.trade.gov/trcs/directory.html>). Доступна електронна адреса для зв'язку з TRCS.

3 ОЦІНКА ВІДДІЛУ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

3.1. З точки зору завдань та функцій

Завдання та функції Підрозділу перераховані в розділі 2. Вони не обмежуються торговельними розслідуваннями. Підрозділ також відповідає за проведення антидискримінаційних розслідувань, спрямованих на виявлення фактів дискримінаційних або недружніх дій інших держав, що обмежують доступ українських товарів на зовнішній ринок, які суперечать зобов'язанням СОТ. У сфері торговельного захисту ці функції охоплюють всі етапи розгляду справ, включаючи попереднє опрацювання питання порушення і проведення розслідування та застосування заходів у відповідь.

У порівнянні з іншими країнами, слід зазначити, що еквівалентні органи ЄС, Мексики та США займаються лише розслідуваннями торговельного захисту. Це є важливою відмінністю в роботі Підрозділу, який, як зазначено вище, також проводить антидискримінаційні розслідування. Такий вид розслідування має інше підґрунтя, охоплює широкий спектр можливих питань (товарів, послуг, прав інтелектуальної власності) та вимагає інформації, яка принципово відрізняється від тієї, що потрібна для проведення розслідувань торговельного захисту.

З точки зору роботи з торговельного захисту функції Підрозділу, відповідають функціям уповноважених органів ЄС, США та Мексики. Разом із тим, людські та фінансові ресурси Підрозділу не узгоджуються з функціями, покладеними на Підрозділ. Іншими словами, функції перевищують ресурси. Для належного виконання всіх функцій, покладених на Підрозділ, йому слід залучити більше ресурсів.

Підрозділ повинен більш глибоко охопити свої функції саме в рамках інструментів торговельного захисту. Наприклад, Підрозділ може бути залучений до більш активної участі в роботі СОТ, використовувати двосторонні канали з метою обговорення та спроби врегулювання питань, що виникають в рамках розслідувань, які стосуються інтересів українських експортерів або надавати підтримку підрозділу департаменту по врегулюванню спорів з метою оскарження заходів торговельного захисту, що застосовані щодо України.

Хоча Підрозділ відповідає за підготовку позиційних матеріалів, участь у слуханнях фахівців, які працюють у Підрозділі, часто не відбувається через бюджетні обмеження.

Необхідним є забезпечення участі фахівців, які працюють у Підрозділі, у слуханнях з основних справ (щодо України), а також засіданнях Комітетів СОТ з антидемпінгової практики, з субсидій та компенсаційних заходів, захисних заходів.

Діяльність Підрозділу активна на всіх стадіях проходження справи. Разом із тим, Підрозділу слід також більш активно здійснювати запобіжні заходи, які б передбачали майбутні події (порушення розслідувань). Для цього необхідно збирати відповідну інформацію, що свідчить про те, що щодо України можуть бути

застосовані обмежувальні заходи. За наявності такої інформації вбачається можливим вживати заходи як всередині країни, так і за кордоном, щодо уникнення таких дій.

Оскільки важливо проводити роботу щодо запобігання застосуванню торговельних обмежень та попереджати українських експортерів про можливість порушень розслідувань, Підрозділу слід виділити додаткові ресурси для цієї стадії.

Застосування такої попереджувальної практики допоможе українським експортерам зрозуміти, які дії можуть призвести до подання заяви про проведення розслідування та застосування обмежувальних заходів. Раннє попередження вимагає наявності джерел інформації на місцях, які мають можливість отримати інформацію щодо потенційних порушень, зокрема, Посольства України за кордоном.

Підрозділ надає консультації, здійснює координацію та співпрацює з іншими державними органами та з приватним сектором, так само як відповідні органи інших країн (ЄС, США, Мексики).

У разі, якщо справа вимагає отримання інформації від різних урядових органів, Підрозділ має виступити центральною координаційною службою щодо консультацій, координації та співпраці з цими органами. Наприклад, у випадку, коли іноземна держава ініціює антисубсидійне розслідування, яке стосується програм субсидій різних міністерств/відомств Підрозділ повинен нести відповідальність за остаточні відповіді на запитальник та перевірити відповіді з метою уникнення невідповідностей, запропонувати зміни до проекту відповідей, тощо.

Координація є особливо важливою, коли декілька експортерів мають намір брати участь у розслідуванні. У цьому випадку різниця у наданій до іноземних органів інформації (даних) може бути використана проти інтересів України в цілому. Оскільки експортери можуть залучати різні юридичні фірми, координаційну роль в таких випадках має відігравати лише Підрозділ. Підрозділ повинен намагатись виявити ситуації, які можуть потребувати координації, і якщо вони є, активізувати координаційні механізми на первинному етапі.

Створення надійних каналів співпраці з іноземними слідчими органами буде дуже корисним для Підрозділу, щоб неформально відповісти на запитання. Розвиток такого роду відносин вимагає часу, зусиль і фінансування. Участь у заходах, організованих відповідними органами (наприклад, щорічний семінар із торговельного захисту, або двосторонні зустрічі, організовані Європейським директором з торгівлі), або такими організаціями, як СОТ, є найкращим способом створення таких робочих відносин.

Рекомендовано активно працювати над розвитком робочих відносин з відповідними органами ключових торговельних партнерів шляхом участі у заходах

міжнародного характеру, зокрема засіданнях комітетів СОТ з антидемпінгової практики, захисних заходів, субсидій та компенсаційних заходів.

3.2. Людські Ресурси

Незважаючи на досить широкі функції, Підрозділ традиційно мав обмежену наявну кількість працівників 2-3, за штатним розписом – 5 працівників. Розглядаючи всю наявну інформацію, зрозуміло, що ресурси в країнах ЄС, США та Мексики є набагато більшими.

Враховуючи широкий спектр функцій Підрозділу, та з огляду на світові тенденції у торгівлі (збільшення обмежувальних заходів, зокрема шляхом використання інструментів торговельного захисту, які обмежують доступ іноземних товарів на внутрішній ринок) та важливість збільшення обсягів експорту для створення робочих місць та залучення іноземної валюти в Україну, наявні людські ресурси є недостатніми для належного виконання всіх функцій Підрозділу.

Проведення роботи щодо захисту інтересів вітчизняних виробників на зовнішніх ринках вимагає вивчення громіздких документів, що надаються різними іноземними мовами, дослідження та аналізу інформації та підготовки відповідної позиції Української сторони. Така робота займає багато часу, і її потрібно виконувати безпосередньо під час проведення розслідування. Інші функції, що належать до компетенції Підрозділу, також вимагають тривалого часу та потребують постійної уваги фахівців.

Терміновій увазі, потребує питання забезпечення Підрозділу кваліфікованими працівниками.

Незважаючи на те, що підвищення кваліфікації є необхідним на будь-якій посаді, новий найманий працівник повинен мати попередній досвід роботи в сфері торговельного захисту (не менше 3 років), щоб полегшити та прискорити процес адаптації у роботі.

На підставі оцінки поточного навантаження та очікуваного розвитку ситуацій у найближчому майбутньому, Підрозділу за можливості слід додатково виділити

1-2 фахівця. Нові працівники повинні мати не менше 3 років безперервного досвіду роботи у сфері торговельного захисту, бажано досвід представлення інтересів експортерів під час проведення зовнішньоторговельних розслідувань. Доцільним буде звертатися із проханням про надання допомоги до іноземних проектів у конкретних сферах, щодо яких потрібен розвиток потенціалу.

Через специфічний характер виконання роботи Підрозділом, всі фахівці, що працюють в ньому, повинні мати знання англійської мови на рівні вище середнього, як письмову, так і усну. Крім того, вони повинні отримувати навчання з метою розвитку аналітичних та письмових навичок.

Матеріали розслідування в різних країнах надходять на опрацювання на інших мовах, крім англійської. Наприклад, в Україні існують численні розслідування які проводять іспаномовні країни. Оскільки неможливо перекласти всю наявну інформацію в рамках розслідування українською мовою, для того щоб проаналізувати її та підготувати позиційні матеріали, Підрозділ посилює свої позиції, якщо залучить працівників, які мають знання інших іноземних мов (крім англійської).

Рекомендується підвищити рівень знання англійської мови всіх посадових осіб, які працюють у Підрозділі, щоб досягти рівня вище середнього та забезпечити залучення нових працівників з таким рівнем знань, а також покращити аналітичних та письмових навичок фахівців, які працюють у Підрозділі. При прийнятті рішення про залучення нових службовців необхідно звертати увагу на знання інших іноземних мов (таких, як іспанська мова), що використовуються в країнах, які часто проводять розслідування відносно імпорту українських товарів.

Використання рішень Органу по врегулюванню спорів СОТ при підготовці матеріалів Підрозділом може бути дещо покращено. Оскільки коментарі, які Підрозділ готує в рамках розслідувань пов'язані, насамперед, із дотриманням іноземною країною зобов'язань СОТ, посадові особи повинні добре знати звіти СОТ у сфері торговельного захисту.

Рекомендовано підвищувати в межах департаменту рівень знань про висновки, рішення та рекомендації Органу з врегулювання спорів СОТ. За таких умов Підрозділ матиме змогу представляти чітку і аргументовану позицію (коментарі). Таким чином, Підрозділ у своїй роботі повинен керуватися знаннями питань, що стосуються інструментів торговельного захисту, і слід ділитись цими знаннями з Підрозділом, відповідальним за проведення розслідувань на внутрішньому ринку. Оскільки висновки, рішення та рекомендації СОТ також стосуються роботи решти підрозділів департаменту, їх аналіз повинен розповсюджуватись між усіма підрозділами департаменту. Для того, щоб ця рекомендація була ефективною, короткі відомості про найважливіші висновки повинні готуватись та поширюватись всередині департаменту та регулярно, наприклад, щомісяця, проводити дискусії щодо цих висновків, рішень та рекомендацій за участю всіх співробітників департаменту.

З точки зору нарощування потенціалу (підготовки та перепідготовки), у цьому Підрозділі є доцільним проведення тренінгів щодо торговельного захисту. Також було б корисно мати юристів, які практикують у цій сфері, проводити короткі семінари з питань, що стосуються захисту інтересів експортерів у контексті внутрішніх розслідувань.

3.3. Розповсюдження інформації, що стосується діяльності відділу

Веб-сторінка МЕРТ вже містить певну інформацію щодо діяльності Підрозділу, а також корисну та оновлену інформацію щодо розслідувань, які проводяться відносно експорту українських товарів. Підрозділом розроблена та опублікована детальна брошура, яка містить більш детальні вказівки щодо того, як українські експортери повинні поводитися з метою захисту своїх інтересів під час розслідувань з питань торговельного захисту. МЕРТУ розроблено та розміщено довідкову інформацію щодо захисту торгових інтересів на зовнішніх ринках п'яти країн США, ЄАЕС, Бразилія, Індія Мексика. Проте існують дуже важливі торговельні партнери, такі як Канада, ЄС, Єгипет або Туреччина, які застосовують інструменти торговельного захисту відносно українських товарів та щодо яких також є необхідним підготовка та розміщення довідкової інформації. Така інформація була б корисною для українських виробників, тому її слід підготувати та завантажити на веб-сторінку МЕРТУ. Для допомоги експортерам у пошуку необхідної інформації, Підрозділ зробив доступ до каталогів ресурсів через веб-сайт Міністерства.

Громадськість (включаючи регіони) - це ще одна сфера, діяльності Підрозділу, якій можливо приділяти більше уваги в майбутньому. Цілями таких дій є інформування експортерів про діяльність Підрозділу, покращення знань та розуміння інструментів торговельного захисту стосовно того, як мінімізувати ризики порушення розслідування і як реагувати у разі порушення розслідування щодо українських товарів. Підрозділ має активно проводити відповідну роботу з виробниками, визначивши експортерів із підвищеним ризиком, та надати їм роз'яснення.

Рекомендовано підготувати та опублікувати на веб-сайті МЕРТУ брошури, що надасть українським експортерам більш детальну інформацію щодо запобігання та реагування у разі застосування інструментів торговельного захисту на зовнішніх ринках. Також було б доцільно підготувати та розмістити на веб сайті МЕРТУ довідкову інформацію щодо важливих торговельних партнерів, таких як Канада, Єгипет, ЄС або Туреччина.

3.4. Стандартизувати та вдосконалити робочі процедури

Стандартизація (та вдосконалення) робочого процесу вимагає розробки рекомендацій щодо проходження процедури розслідування для користування та застосування фахівцями, які працюють у Підрозділі. Цей практичний посібник повинен охоплювати, зокрема, такі аспекти, як підготовка коментарів і позиційних матеріалів у ході розслідування та розробка стратегії для розгляду справи.

Повинна бути розроблена електронна бібліотека, яка містить всі документи, пов'язані з конкретною справою щодо проведення розслідування на зовнішніх ринках, щоб забезпечити легкий та швидкий доступ до таких документів працівників Підрозділу.

Рекомендовано розробити посібник щодо процедур, що стосуються заходів, які повинні виконувати працівники Підрозділу, відповідно до функціональних обов'язків, а також розробити електронну базу даних, в якому Підрозділ зберігатиме всю інформацію та матеріали, пов'язані проведенням розслідувань на зовнішніх ринках, які зачіпають інтереси України.